

ВПЛИВ РУБОК ЛІСУ НА СЕРЕДОВИЩЕ ПРОЖИВАННЯ МИСЛИВСЬКОЇ ФАУНИ

Власюк В.П., канд. с.-г. наук, доцент,
Лучко В.І., Муха І.О., гр. ЛГ-23-1м
Поліський національний університет

В умовах лісових типів мисливських угідь, середовище існування мисливської фауни залежить, у першу чергу, від складу насадження (чисте чи змішане), його віку, повноти та форми (просте чи складне), наявності під наметом підліску, підросту, чагарників та трав'янистої рослинності. Перелічені показники визначають кормові і захисні властивості лісових угідь, а отже і їх продуктивність та придатність для проживання тварин. На формування зазначених показників насаджень впливає проведення рубок у лісових насадженнях, зокрема рубок формування і оздоровлення лісів (рубки догляду, санітарних, лісовідновних та інших рубок) та рубок головного користування [4].

Проведення рубок догляду має суттєвий вплив на середовище проживання тварин у лісових угіддях [1]. Зниження повноти деревостану після рубки призводить до збільшення кількості сонячного світла під наметом лісу. Зазначений чинник сприяє інтенсивному розвитку живого надґрунтового покриву, а також підліску та підросту. Як наслідок, в угіддях поліпшуються кормові та захисні умови для мисливських видів тварин. В даному випадку слід зважати на те, що повна вибірка дрібнолистяних видів деревних порід, а також осики та інших листяних порід призводить до суттєвого зниження запасів деревно-гілкових кормів. Поряд з цим, проріджування деревостанів покращує гніздові умови для лісових мисливських птахів (тетерук, глушець, куріпка, орябок та ін.). Зниження повноти молодняків покращує доступ до деревно-гілкових кормів для оленів, лося та козулі, які у загущених молодняках гірше використовують їх кормову базу. Під час проведення доглядових рубань слід зважати на те, що залишення у складі насаджень частини листяних деревних порід суттєво підвищує кормові умови молодняків для зайця сірого, козулі європейської, оленів лісового і плямистого та лося європейського [2]. Рубки догляду високої інтенсивності сприяють створенню умов для значного збільшення запасів деревно-чагарникових кормів.

З усіх видів рубок, рубки головного користування найбільш радикально змінюють захисні та кормові властивості угідь, а, відповідно, і найсильніше впливають на умови проживання мисливської фауни та її стаціональний розподіл. Зазначені рубки докорінно змінюють вікову структуру, а часто й видовий склад лісових фітоценозів.

Суцільні рубки головного користування із збереженням підросту та окремих соснових дерев сприяють підвищенню мозаїчності угідь [1] та підвищують вплив «крайового ефекту». У цьому випадку, підріст створює

добрі захисні умови на зрубках, а живий надґрунтовий покрив і підлісок листяних деревних порід створює сприятливі кормові умови [3] для багатьох видів як мисливської так і немисливської фауни.

Поступові рубки сприяють збереженню лісового середовища на лісосіках, а велика кількість світла, що потрапляє під намет деревостану після проведення рубки, створює сприятливі умови для розвитку багатого як трав'яного, так і деревно-чагарникового різноманіття. Зазначені фактори є сприятливими для оптимального проживання чималої кількості звірів та птахів. Проте, слід зазначити, що головні рубки небажано проводити в сезон розмноження лісових птахів і звірів [1]. Як правило, для більшості видів фауни цей період припадає на травень-червень місяць. У соснових та осикових насадженнях головні рубки найдоцільніше проводити в осінньо-зимову пору року. Це пов'язано з тим, що порубкові рештки (особливо осики) сприяють покращенню кормової бази для тварин (заєць сірий, козуля європейська, лось європейський та ін.) у зимовий період.

Отже, при господарсько-обґрунтованому підборі системи проведення рубок у насадженнях, методу їх проведення, повторюваності, інтенсивності зріджування деревостану можна суттєво покращити умови проживання мисливської фауни, а, відповідно, і підвищити ефективність ведення мисливського господарства загалом.

Література

1. Бондаренко В. Д. Біотехнія : навчальний посібник. Ч. 2. Львів : Престиж Інформ, 2002. 349 с.
2. Васильчук Р. В., Рудой В. П. Роль деревно-чагарникової рослинності у живленні мисливських звірів. *Проблеми ведення та експлуатації лісових і мисливських ресурсів* : збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції, 12 жовтня 2022 р. Житомир : Поліський національний університет, 2022. С. 16–17.
3. Власюк В. П., Баранівськітй В. В. Заходи щодо зменшення шкоди, яку наносять мисливські тварини лісовим насадженням. *Екологічні проблеми навколишнього середовища та раціонального природокористування в контексті сталого розвитку* : збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної конференції, 21-22 жовтня 2021 р. Херсон : Вид-во «ОЛДІ-ПЛЮС», 2021. С. 44–45.
4. Власюк В. П. Романченко К. І. Шляхи оптимізації господарської діяльності в угіддях мисливських господарств. *Сучасні проблеми лісового господарства та екології: шляхи вирішення* : Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 7-8 жовтня 2021 р. Житомир : Поліський національний університет, 2021. С. 31–33.